

Així mateix

S' esdevé sovint, quan volem comunicar les nostres idees amb un mínim d'exactitud i de precisió i, alhora, de dignitat formal, que hem de recórrer als sinònims que hi pugui haver de *també*, car és un mot que té una significació molt important i elemental, que eris convé expressar moltes vegades, reiteradament, però no ho volem fer per mitjà de l'enutjosa repetició del mateix mot. I un dels termes gramaticals que en més ocasions —no pas en totes, és clar— es pot usar amb el mateix valor que *també* és la locució *així mateix*. Aquesta locució, que en els tractats gramaticals se sol incloure en l'apartat de les conjuncions continuatives, era ja usada en la llengua medieval, i el mateix Fabra la hi assenyala en el seu cèlebre estudi sobre la coordinació i la subordinació en els documents de la cancelleria catalana durant el segle XIV. I avui la trobem usada, especialment, en la llengua culta, literària o escrita.

Ens produeix, però, una gran perplexitat, sentir que un locutor radiofònic que se serveix repetidament d'aquesta locució la pronuncia, sistemàticament, «assí mateix» o, si es vol, «ací mateix». Ens podríem preguntar si és que es tracta d'una confusió de locucions i del seu significat o bé d'una gran desorientació

quant a la pronunciació de certs sons característics del català. Però més aviat ens inclinariem per aquesta segona causa, havent observat que aquesta desorientació es resolia en la pronúncia indeguda d'altres mots que no són pas generalment mal pronunciats. És el que en diuen l'hipèrpurisme: la preocupació de no incorrer en l'ús de formes defectuoses combinada amb una informació insuficient origina un seguit d'errors insòlits, que no es cometen habitualment. (Per exemple, la preocupació de no en-sordir indegudament la *s e m m e n a* a dir «Barza», amb *s* sonora, en lloc de «Barça»!) Vet aquí, doncs, una consideració a tenir ben en compte en l'actual i benvinguda expansió de la ràdio en català: l'eliminació de vicis usuals no n'ha de comportar de nous. Tornant, però, al cas concret de *així mateix*, és ben clara la diferència entre aquesta locució, que usem en una frase com *Recorda-li tot això que et dic, i recomana-li, així mateix, que no faci tard* (Fabra), i *ací mateix*, expressió locativa, que no és altra cosa que l'adverbi *ací* reforçat amb *mateix*.

Albert Jané